

Квест-вечорниці "Андрієві таємниці"

Мета: через пошук вичерпних відповідей і відкриття таємниць минулого – до усвідомлення необхідності шанувати й вивчати духовні цінності пращурів, прагнення " усім своїм талантом долучатися до ...багатства великої культури воістину Великого народу " .

Обладнання: картинки-завдання (кросенс, QR-код, хмаринки слів, анаграми, ребуси, пазли, фотоколажі,), атрибути гадання; відеоматеріали українських народних пісень; майстер-клас відомих танків сільської дискотеки ХІХ століття.

Випереджувальні завдання

"Є певні правила, коди, символи та їх розуміння, на які варто звернути увагу перед вечорницями", адже ще декілька десятиріч тому наші предки свято вірили в результати ворожіння, магію чисел, уміли по-справжньому, від душі, веселитися, співати й танцювати.

Перегляньте матеріали за посиланням:

1. **7 грудня** - Катерини | Звичаї нашого народу - Олекса Воропай | https://www.youtube.com/watch?v=IfYTQM_E6-g
2. **13 грудня** – День Андрія Первозванного | Звичаї нашого народу - Олекса Воропай | Аудіокнига | <https://www.youtube.com/watch?v=GLfq2pahkno&t=3s>
3. **Традиційні розваги наших предків: вечорниці** | <https://etnoxata.com.ua/statti/traditsiji/page-4>
4. **Танці до рання, пісні, гуляння:** Як розважалися наші предки | <https://www.uaua.world/11930/>
5. **15 українських народних пісень**, які має знати кожен із нас (відео) | <http://vsviti.com.ua/ukraine/video/76363>
6. **Символіка чисел** | <http://about-ukraine.com/simvolika-chisel/>

Передмова

Цьогоріч замість традиційних вечорниць на Андрія вирішила запропонувати вихованцям інтерактивну пригодницьку гру, що поєднує народознавчий матеріал із новітніми технологіями навчання.

Окрім популярних книг Олекси Воропая, Галини Лозко, Василя Скуратівського, використала матеріали інформаційно-пізнавальних проектів мережі Інтернет: українсько-американської веб-

платформи "UA Modna", українського національного порталу "Апатта", кращого україномовного жіночого видання "Korali.info", онлайн-журналу "Відкривай Україну", розважально-пізнавального сайту "СОМА – stop for smile", сайтів "Етнохата", "Україна для українців", "Український

контент", Про Україну: скарбниця українського народу", інтерактивної патріотичної соцмережі UkrOpen, відеоканалу "Про Україну".

Сценарій інтерактивної гри

Ліричний вступ

Хлопець. Прийшла зима. Випав перший сніг, наступили морози і покрилися кригою ріки. В селі всі господарські роботи закінчено. Господарі ховають реманент, лагодять сани, їздять до млина та готуються до Різдвяних свят...

Дівчина. Господині прядуть. Дівчата вишивають і щоранку вмиваються "першим снігом" та витираються червоною крайкою — "щоб були рожеві лиця". Парубки допомагають батькам, а у вільний час заважають дівчатам вишивати.

Наближається період угадування на майбутній рік, а разом із цим надходить і час старих традиційних розваг сільської молоді — розваг, ***що сповнені чаром первісної поезії нашого народу (Олекса Воронай).***

Хлопець. Наші пращури активно ворожили і дізнавалися прогнози на майбутнє взимку, саме в цей період року налічується небувала кількість народних свят, які супроводжували магічними ритуалами.

Дівчина. Починався цикл зимових ворожінь в ніч на свято Катерини (***7 грудня***). Потім можна було гадати в ніч на ***13 грудня*** - День святого Андрія. Закінчулися ворожіння в перший місяць зими в ніч на ***17 грудня*** - День святої Варвари.

Хлопець

Уже потроху вечоріє,
Дівки, мов квітки, майорять,
Сьогодні ж нічка особлива,
І вишиванки час вдягать.

Дівчина

Сьогодні треба ворожити,—
Традицій всяких аж за край,—
І хлопцям голови крутити,
Ану, музику, швидше грай! (***Любочка Паламарчук***)

Учитель

"Ви вважаєте, що раніше, коли ще не було Інтернету та гаджетів, наші предки не розважалися? Помиляєтеся! Їх розваги з легкістю переплюнуть усі сучасні дискотеки й посиденьки в клубх-барах".

У нас вечорниці не звичайні, а інтелектуальні, і для того, щоб розважитися, спочатку необхідно докласти зусиль і розгадати таємниці минулого.

Мандруючи темними шкільними коридорами, щораз шукаючи відповідь на запитання, ви наближаєтеся до розгадки, стаєте мудрішими.

Етапи проходження (правила) гри

Перед вами послідовність дій у вигляді кросенса, асоціативної головоломки.

Кожне зображення – доступ до наступного етапу, а також тематична підказка. Пройшовши успішно черговий рівень, ви отримуєте малюнок-підказку наступних дій, розгадуєте номер таємної кімнати (див. "Символіка чисел"), де знаходиться завдання.

Зібрані картинки дають можливість прочитати закодоване послання в цілому (*QR-код - текст*) і віднайти заповітний предмет – **фотографію українців 1867 року (не озвучується!)** (цифра *QR-код* – картинки).

Квест проходять два гурти – гурт дівчат і гурт хлопців, але результат залежить виключно від зусиль двох команд, адже перемога однієї і поразка іншої не дасть можливість рухатися далі. Дві команди – одне ціле.

Кросенс

1

2

3

4

5

6

7

8

9

ВЕЧІРКА-КВЕСТ

1. Де і як знайомилася молодь ХІХ ст.? (передмова)
2. Які свята найшанованіші взимку?
3. Катерина, Андрій: історія та значення імен.
4. Символи любовної магії: секрети ворожіння.
5. Дрібні каверзи хлопців: коли за бешкет вибачають.
6. Народні ігри та розваги зимового циклу.
7. Співаймо разом: найпопулярніші українські пісні.
8. Майстер-клас. Сільська дискотека а-ля ХІХ століття.
9. Зв'язок поколінь. Хто ми, які ми і звідки.

Закодований текст

Вивчаймо досвід і мудрість своїх Предків, щоб не втратити самотністі, не розчинитися в круговерті часу, не згубити своє майбутнє.

Галина Лозко "Українське народознавство"

Національна реліквія (світлина)

Фото. Українці, 1867 рік

Вечорові інтернет-меми

Вивчення секретів знайомств наших предків

Завдання № 1. Парубочий майстер-клас ” Як за 30 секунд презентувати себе, щоб сподобатися дівчатам !” (*гостинці від хлопців – горіхи, насіння, пряники*).

Дівоче хизування. А я гарна господиня: і красуня, і майстриня! (після забав – частування ”Смачні спогади”).

Свята зимового циклу (знайди логічну пару)

Символіка чисел. Відгадуємо, у якому кабінеті завдання № 2

”Число – символ руху, спрямованості до оновлення, протилежних начал і боротьби: Світло і Тьма, Добро і Зло, Життя і Смерть, Плюс і Мінус, Аналіз і Синтез, Краса і Потворність, Гармонія і Дисгармонія, Любов і Ненависть і так до безконечності – бо все у світі має своє друге обличчя, свою протилежність” (кабінет № 2).

Завдання № 2. Поєднайте зображення з назвами зимових свят у хронологічній послідовності: дівчата – свята грудня, хлопці – січня, лютого.

4 грудня - Введення (Третя Пречиста)	19 грудня - День святого Миколая	13 січня - Меланки (Маланки), Щедрий вечір
7 грудня - Катерини	25 грудня - Спиридона Сонцеворота	14 січня - Новий старий рік та свято Василя
13 грудня - День Андрія Первозванного	1 січня - Новий рік. Новорічна коляда	18 січня - Голодна кутя, або Другий Святвечір
14 грудня – Наума	6 січня – Святвечір	19 січня - Свято Водохреща (Йордан)
17 грудня - День Варвари	7 січня - Різдво Христове	Останній тиждень перед Великим постом - Колодій, Масниця
	15 лютого - Стрітєння	

Відповіді

- 13 січня** - Меланки (Маланки), Щедрий вечір, щедра кутя.
- 14 січня** - Новий старий рік та свято Василя.
- 15 лютого** - Стрітєння.
- 6 січня** - Святвечір.
- 4 грудня** - свято Введення (Третя Пречиста).
- 7 грудня** - свято Катерини.
- 13 грудня** - День Андрія Первозванного.
- 18 січня** - Голодна кутя, або Другий Святвечір (Голодний Святвечір).
- 19 грудня** - День святого Миколая.
- Останній тиждень перед Великим постом** - Масляна (Колодій, Масниця).
- 19 січня** - Свято Водохреща (Йордан).
- 17 грудня** – День Варвари.
- 7 січня** - Різдво Христове.
- 1 січня** - Новий рік. Новорічна коляда.
- 14 грудня** – Наума. Наум - покровитель розуму, знань і доброчинства.

Довідка. Українські традиції. Зимовий цикл свят:

<http://traditions.in.ua/kalendarni-sviata/zymovyi-tsykl>

Мала Сторінка (проєкт „Мистецька Сторінка”). Зимовий цикл українських свят: народні традиції та звичаї: <https://mala.storinka.org/>

Про Україну: скарбниця українського народу:

<http://about-ukraine.com/zimovi-zvychai-ta-obryad>

Етнохата. Символіка чисел | <http://about-ukraine.com/simvolika-chisel/>

Таїна імен: Катерина, Андрій (хмаринки слів)

Символіка чисел. Відгадаємо, у якому кабінеті завдання № 3

”Щаслива та людина, котра повністю пройде всі ... етапи свого життя – дитинство, молодість, зрілість, старість...” (кабінет № 4).

Завдання № 3. Поясніть, будь ласка, значення імен ” Катерина”, ”Андрій”, допишіть речення, використовуючи підказку хмаринки слів.

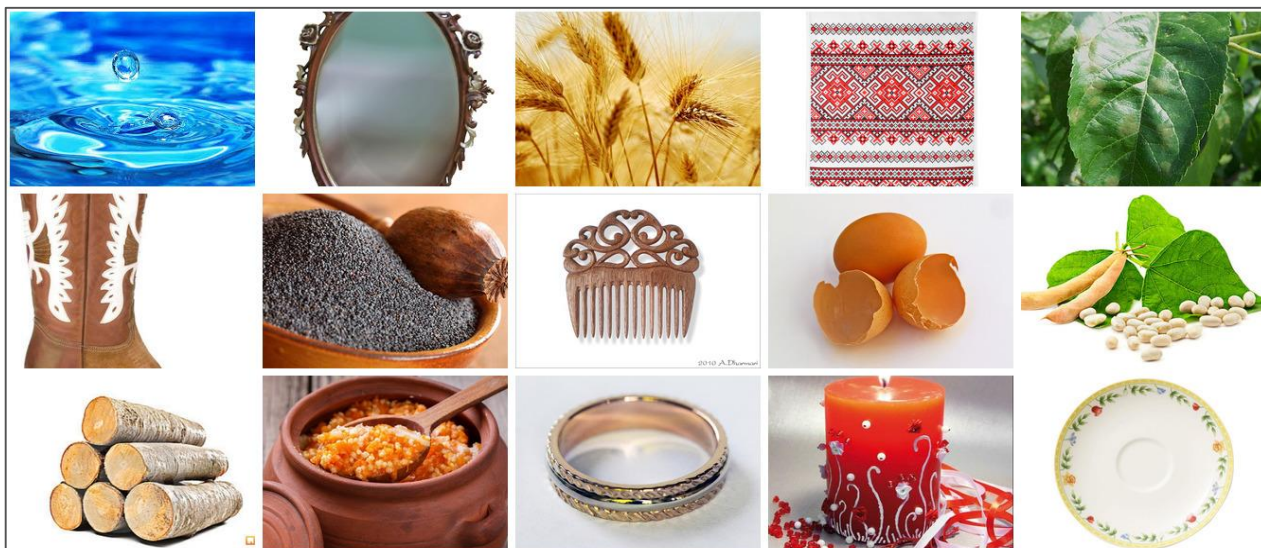

Символи любовної магії (секрети ворожіння на предметах)

Символіка чисел. Відгадаємо, у якому кабінеті завдання № 4

”Графічний образ числа – два перехрещених трикутники (три кути + три кути), вершиною в різні сторони: вершиною вгору – це символ чоловічого начала, Вогню і Неба; вершиною донизу-символ жіночого начала, Води і Землі. В єдності цих ... елементів – уся життєдайність і найвища гармонія буття” (кабінет № 6).

Завдання № 4. З-поміж запропонованих предметів оберіть відомі вам атрибути дівочих замовлянь. Поясніть, як ними користуватися.

Символи любовної магії

- яблуневі листочки
- засушена квітка
- обручка, квасолина
- колосок пшениці
- гілочки вишні
- горщик каші, рушник
- миска з водою, свічка, шкаралупки
- жменя землі
- оберемок дров
- каблучка
- конопельки
- мак
- хусточки
- чобіт
- папірці, олівець
- сірники
- блюдце, свічка
- люстерко
- гребінець
- ножиці
- стародавні книги

Хуліганські витівки, або Дрібні капості хлопців (складання пазлів)

Символіка чисел. Відгадуємо, у якому кабінеті завдання № 5

”... – символ високої якості: ... пальців людської руки творять дива – можуть створити Красу і знищити Потворність...”(кабінет № 5).

Парубкам у цей день вибачався будь-який бешкет, тому вони вирішили зачинити в кабінеті дівчат: нехай наступне завдання виконують самотужки, а вони, хлопці, подивляться, що з цього вийде!

Завдання № 5. Складіть пазли.

Хто з вітчизняних зірок узяв участь у благодійному проєкті ”Щирі”, присвяченому українським народним святкам та обрядам?

На звороті однієї зі світлин ви знайдете номер телефону вашого рятівника. То ж поспішіть!

Довідка. “Щирі. Свята”: благодійний календар українського святкового вбрання:
<https://www.uaua.world/11936/>

Ігри (забави) зимового циклу (розгадування ребусів)

Символіка чисел. Відгадуємо, у якому кабінеті завдання № 6

”... – символ святості ... днів йшло творення світу,... і днів має тиждень, ... таїнств у Святої церкви і ... кольорів у Небесної веселки, ... струн має ліра Орфея та ... нот у нотному ряду...”(кабінет № 7).

Завдання № 6. Дізнайтеся, які розваги та забави були в наших предків: розгадайте ребус, знайдіть опис гри в смартфоні. Спробуйте відтворити хоча б одну з них.

Відповіді

1. Піжмурки.
2. Гадання.
3. Чіт чи лишка.

Відповіді

1. Калита.
2. Заклинання.
3. Колесо.

Довідка. Проведення ігор за народним календарем:

<https://studopedia.org/12-98693.html>

ТОП-10 популярних українських пісень (анаграма)

Символіка чисел. Відгадуємо, у якому кабінеті завдання № 7

”... – символ трьох світів – Неба, Землі і Підземелля, в кожному з яких три рівні буття – народження, життя і смерть, котрі існують у трьох вимірах часу – минулому, теперішньому і майбутньому...”

Наші предки вважали, що Перун особливо пильно піклується тією родиною, котра має ... дітей. А це означало, що число ”...” перебуває під опікою Небес...”(кабінет № 9).

Завдання № 7. Розгадайте анаграми, запишіть відповіді в спеціально відведеному місці. Спробуйте відтворити зміст відомих на увесь світ пісень.

Анаграма — безладна перестановка букв у слові, що створює інше слово.
Розгадайте анаграми та запишіть відповіді у спеціально відведеному місці.

Українські народні пісні, які має знати кожен із нас

Анаграми	Відповіді
1. ЗАЕГЙТРРЯОП	
2. ВНШЕМИВУО	
3. ЛАГЯ	
4. УНДЙА	
5. НМІАЛПУДА	
6. ЕІНЦЖ	
7. ДИБКУ	
8. АКІРІ	
9. ІЬКН	
10. НЕЕЛЕЄЗ	

Відповіді

1. "Розпрягайте, хлопці, коні".	6. "Ой на горі та й женці жнуть".
2. "Ой у вишневому саду".	7. "Ой на горі два дубки".
3. "Несе Галя воду".	8. "Чорні брови, карі очі".
4. "Їхав козак за Дунай".	9. "Ой чий то кінь стоїть".
5. "Ти ж мене підманула".	10. "Зеленеє жито, зелене".

Довідка. 15 українських народних пісень, які має знати кожен із нас (відео):
<http://vsviti.com.ua/ukraine/video/76363>

Сільська дискотека а-ля ХІХ століття (знайди слова) Майстер-клас

Символіка чисел. Відгадаємо, у якому кабінеті завдання № 8

"...символізує двоєдиний неподільний світ: за своєю формою нагадує Космічне Яйце, а за змістом — ним є, бо інтегрує в собі обернено-протилежні космічні начала — чоловіче і жіноче, тепло і холод, світло і тьму" (актова зала).

Завдання № 8. Ви завітали на дискотеку ваших прабабусь. Розгадайте головоломку та знайдіть зашифровані в ній слова – назви найвідоміших танців сільської дискотеки а-ля XIX століття з різних куточків України.

Скориставшись відео (майстер-клас), спробуйте відтворити декілька танків (колективні танці, танці на трьох, на дві пари).

Закодовані слова
Сільська дискотека а-ля XIX століття

Г	Р	Е	Ч	А	Н	И	К	И	Т	Ь	Ї	У	Е	Є
Ш	О	О	Ь	С	Л	Щ	Х	Ш	Ш	Щ	Г	З	Ю	Ф
Є	Л	І	Н	Т	Ч	Х	Н	В	О	А	Я	М	У	В
Л	Л	Р	Щ	Ж	В	Е	Є	Ч	Ї	Ч	С	Б	Є	М
Ц	Є	Ш	У	Н	К	К	Г	Ш	М	С	Ш	Й	І	М
Л	И	Б	А	Л	А	М	У	Т	Ч	Я	В	І	Ї	З
І	Ц	Е	Т	А	Н	О	К	Х	З	З	Ф	У	І	Ф
Л	С	Б	Ц	Ю	Д	П	И	Х	З	С	У	У	Я	Я
Л	Ш	І	Й	Ч	Ж	Ж	Н	М	Ю	Х	Ф	Р	Й	Т
Д	Ф	Г	Ж	Л	І	Л	Ь	З	Б	В	Ш	Ф	Х	Х
Р	Б	Н	П	К	Е	Ц	С	У	В	М	И	Ч	І	С
Й	В	Ж	Н	Й	Т	М	Ф	М	У	Х	О	Л	К	Д
А	Ю	Ж	О	К	С	Ф	А	В	З	Г	П	Р	Ю	М
Б	Е	П	И	Т	М	Е	Т	Е	Л	И	Ц	Я	Ш	Ю
І	М	З	С	В	Ц	І	Н	Ю	І	И	Б	М	Т	У

Н	Е	Ж	К	Ш	Ш	П	Ц	Д	Щ	И	Ф	Ж	Я	С
Х	Л	Г	Ю	О	А	Ш	Р	П	Я	Ь	Ф	З	П	Ц
К	І	Ю	Р	И	Ф	Й	О	Ш	Л	Н	С	Ф	В	Ш
Р	У	Н	Я	Ч	И	К	Ч	Ш	А	Ю	И	Я	Х	Я
Д	Е	Т	П	Г	О	А	Е	Л	В	Й	Г	О	Ч	Ф
В	Щ	М	У	Н	Щ	П	Р	Е	В	Ь	К	І	Г	Х
Ж	Є	Л	В	Д	Р	Х	Е	У	У	Г	А	У	Є	Е
І	В	Ф	Ф	Ч	Ц	О	Т	Г	Й	Я	Р	І	Ш	В
А	Т	А	Г	И	Ж	Г	У	И	З	Д	Т	І	Ь	Ш
Б	О	Ч	М	Л	И	Н	З	Л	Щ	Ю	О	А	С	С
О	Ф	Ь	Л	Т	У	Н	У	Е	Н	Ц	П	О	Ф	Щ
Б	Я	А	Ж	Ь	Ю	Ї	Я	Й	Х	Г	Л	Ф	П	Ї
Х	А	Р	Д	Х	К	П	И	І	І	Ю	Я	Г	К	С
С	Є	Л	У	Ю	Л	Щ	Ц	З	Ч	Т	Р	Н	Ц	Е
І	Ф	Ь	Ї	Д	Є	У	П	О	Я	Н	Л	Ч	С	Ц

Відповіді

- 1.Гречаники, метелиця, баламут.
- 2.Очерет, картопля, млин.

Довідка. Майстер-клас (відео). Танці до рання, пісні, гуляння: Як розважалися наші предки: <https://www.uaua.world/11930/>

Заключний етап

Учитель

QR-код (текст). Пройшовши всі етапи і усвідомивши необхідність знати і пам'ятати "хто ми, які ми і звідки", – адже саме знання народних традицій та обрядів наближає нас до розуміння цього, – на звороті, зібраного розумовими зусиллями кросенса, можна, використавши сканер, прочитайте вислів Галини Лозко, українського філософа, етнолога, релігієзнавця, засновниці Об'єднання рідновірів України.

Текст QR-кода. "Вивчаймо досвід і мудрість своїх Предків, щоб не втратити самотність, не розчинитися в круговерті часу, не згубити своє майбутнє" (**Галина Лозко "Українське народознавство"**).

QR-код (картинка). Ключ до місця, де знаходиться національна реліквія. Зверніть увагу на магічну цифру "хімерного квадрата" (**символіка чисел**): ...вона (цифра) – "символ світової Єдності, формула творення світу та моделі Всесвіту... бо тільки вона (цифра) приводить до єдності, до органічно єдиної одиниці: протон, нейтрон й електрон – об'єднуються в атом; **минуле, теперішнє і майбутнє виражають єдиний час**; верх, середина і низ дають світову вертикаль; газ, речовина і тверде тіло виражають стани існування речовини..." (**магічна цифра 3**).

У **кабінеті № 3** на вас чекає ще одна зустріч із минулим ... (**світлина 1867 року**) та святковий стіл з традиційними для цього дня смаколиками.

Сподіваюся, що **нічна мандрівка в часі** стане поштовхом до подальшого вивчення спадщини нашого мудрого й талановитого народу!

Шануйте, вивчайте, зберігайте, передавайте!

Фотографія вечорниць (послання в майбутнє)

Може, через років 100 нашу світлину теж з цікавістю розглядатиме молодь ХХІІ століття.

Текст на звороті сучасної фотографії. "Розумна людина завжди повинна пам'ятати про те, що, будучи нащадком минулого, вона, одночасно, є батьком майбутнього" (**Герберт Спенсер**).

Список використаних джерел **(народознавство)**

- 1.Воропай Олекса.** Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. — Харків: Фоліо, 2010 рік.
- 2.Лозко Галина .** Українське народознавство — Вид. 5-те, зі змін. та допов. — Тернопіль: Мандрівець, **2011.** — 512 с.
- 3. Актуальні проблеми слов'янської філології:** Міжвуз. зб. наук. ст. — Випуск 7.: Лінгвістика і літературознавство. — К.: Знання, 2002. — С.171-176.
- 4. Етнокультурологія:** Словник-довідник / Автор - укладач Л.М. Маєвська. — Житомир: ЖДУ, 2007. — 392 с.

Інтернет-ресурси **(інформаційні технології навчання)**

- 1. Генератор практичних завдань.** Адреса з екрану: <https://childdevelop.com.ua/generator/letters/anagram.html>
- 2. Генератор ребусів.** Інтернет-ресурс. Адреса з екрану: <http://rebus1.com/ua/>
- 3. QR-код.** Адреса з екрану: <https://qrcode.website/qr/create/text>
- 4. Метод кросенса як елемент едьютейнмента. Використання на уроках української мови та літератури.** Інтернет-ресурс.Адреса з екрану: <http://www.osvitaua.com/>
- 5. Освітній тренд: використання інтернет-мемів на уроках.** Інтернет-ресурс.Адреса з екрану: <https://naurok.com.ua/post/osvitniy-trend-vikoristannya-internet-memiv-na-urokah>
- 6. Пазли для дітей онлайн — чудовий спосіб захопитися грою.** Інтернет-ресурс.Адреса з екрану: <https://www.jigsawplanet.com/>
- 7. Хмара слів як засіб візуального аналізу текстів у навчальному процесі.** Інтернет-ресурс.Адреса з екрану: <http://timso.koippo.kr.ua/>; <https://wordart.com/>
- 8. Фотоколаж.** Інтернет-ресурс. Адреса з екрану: <https://www.imgonline.com.ua/tools.php>